

טורי וילדר מנחם

8074

בן משא ולייב

נולד ב- 25.4.1922

שרת בגדוד "גורן" (15)

נפל ב- 29.8.1948

בעת שירותו הצבאי.

זילדר מנחם

בן לייב ומשא. נולד ב־25.4.1922 בווינה
שבאוסטריה. על שנות ילדותו ולימודיו לא
נודעו שום פרטים. ב־1938 הגיע לארץ
בשירת "עליית הנוער" ובמשך שנתיים קיבל
הכשרה וחינוך בנהלל. אחר כך עשה 4 שנים
בקיבוץ ונמ' 1944 ואילך עבד בחקלאות
בקריית ביאליק וגר שם עם אשתו.
ב־4.4.1948 ואילך שירת כרב־טוראי בחטיבת
"גולני" והשתתף בקרבות עמק הירדן
והגליל. נהרג בתאונת דרכים ליד כפר־תבור

ב־29.8.1948 ולמחרתו נקבר בבית־הקברות בעפולה.

מתוך עליית הנוער

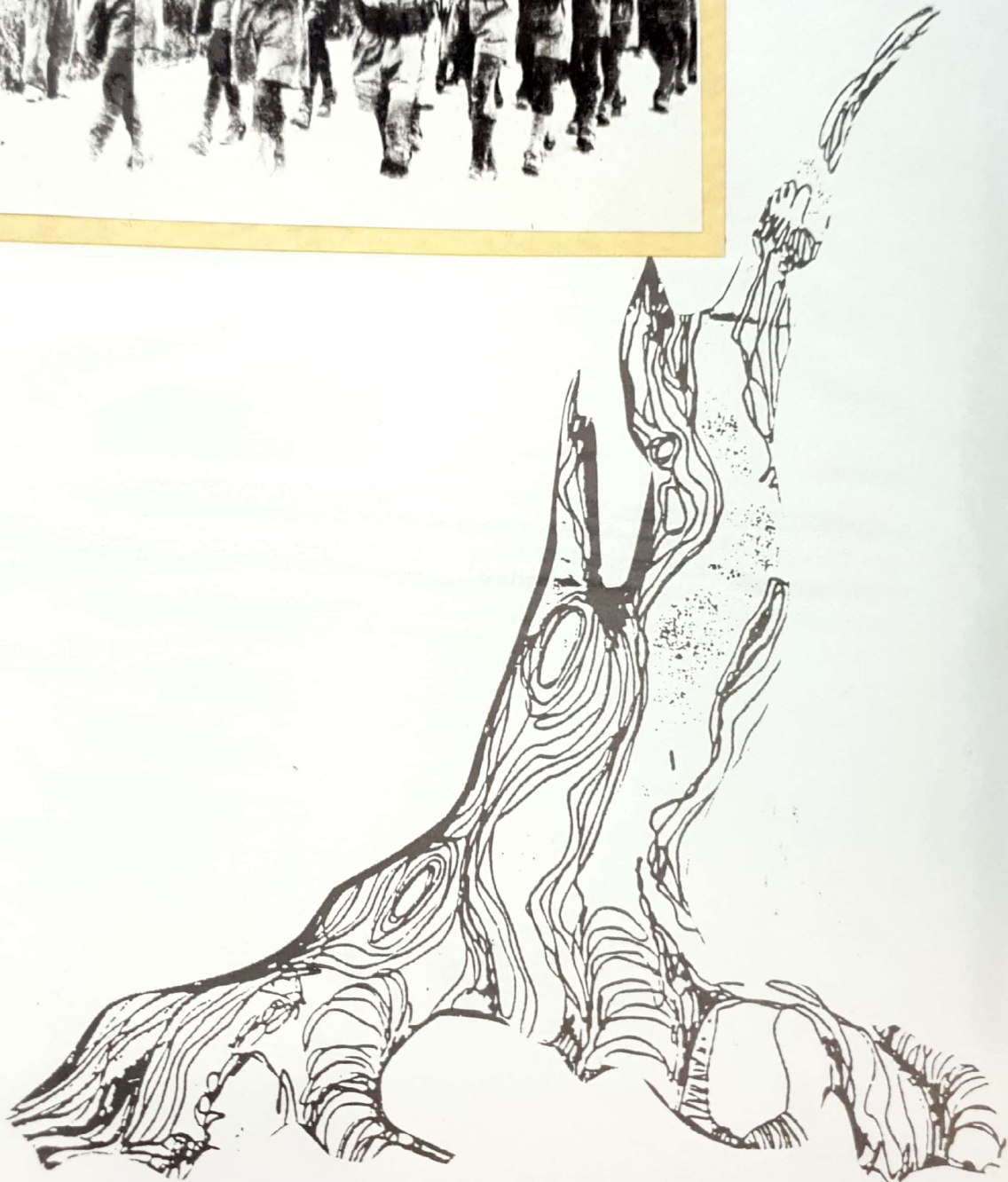

קבוצת לוחמים בתש"ח

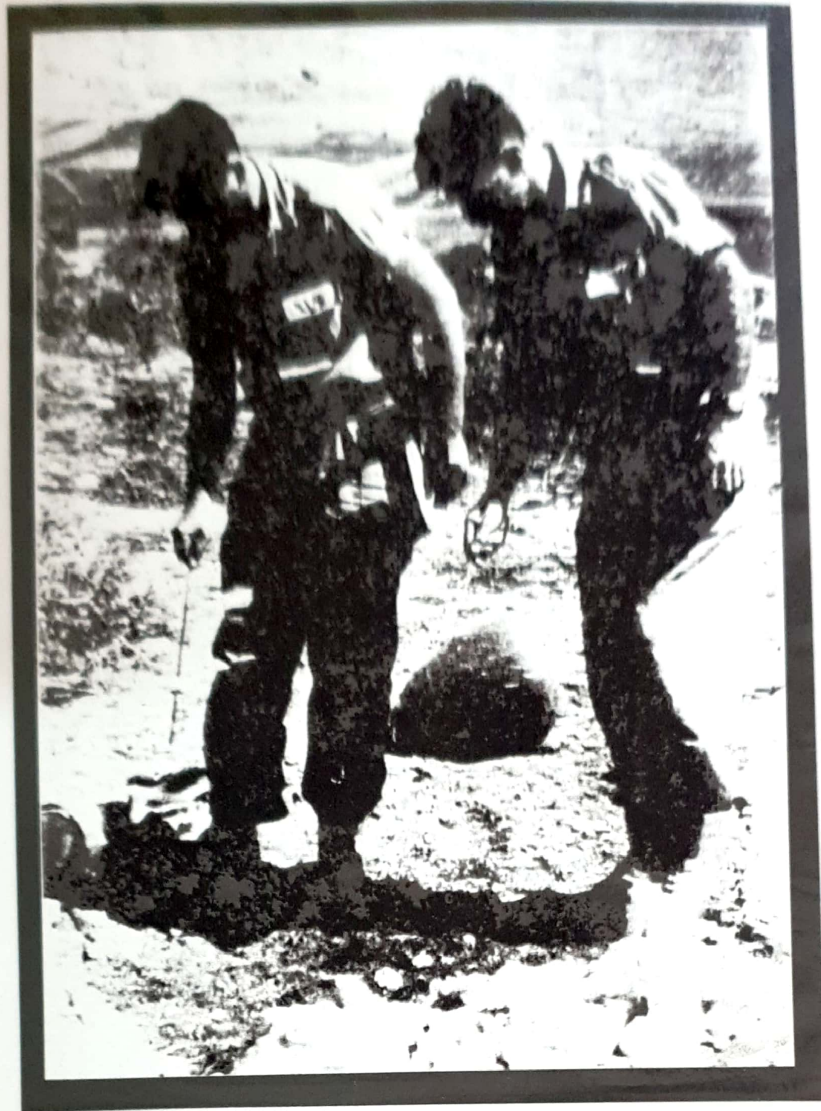

מסדר בתש"ח

אימונים בתש"ח

מערכת עמק הירדן

לתוך העמק הפורה ביותר בארץ פרצו טנקים ורמסו תבואה, שבשלה לקציר. 16 תותחים כבדים חרשו את האדמה, חמשה מטוסי-אויב חגו מעל והסילו את מטען ההרס. על גבולה המזרחי של צמח, בשוחות-רובאים פשוטות שכבו חיילי הגדוד. צו אחד ניתן לכולם: להתזקק מעמד. מקלטים לא היו, ולא חפירות ראויות לשמן. תחת מטר מגזים של 16 תותחים, מול 20 טנקים ומשוריינים, מול שני גדודי רגלים מסתערים שכבו חיילי הגדוד בשוחות-רובאים. לא הושמו עליהם משימות של תנועות סקטיות מסובכות — הוסל עליהם תפקיד פשוט וקשה כשאל: להחזיק מעמד. כך עמדו אנשינו יומים. אחרי יומים נפרצה החזית. נפלה צמח, נפלה משטרת צמח-האויב הגיע לשערי הדגניות. —

ומצמח הגיעו מחלקות עייפות ושבורות, שרידי מחלקות, אנשים שניצלו מהמות בנס, אנשים שעשו דרכם באש מכוונת המכוונת אליהם — הגיעו והתיצבו במפקדה. אנשים אלה נשלחו לקו חדש והם הלכו. הם היו עייפים מאד. שבורים מכדי להבין את מלוא משמעותו של התפקיד שניתן להם. הם ידעו רק זאת, שנצטוו ללכת לעמדות חדשות והלכו. לא רבים יודעים, מי עיכב את האויב בצמח, מי מנע ממנו את האפשרות לפרוץ ולהמשיך דרכו לטבריה. החזית החדשה יוצבה מאנשים שניצלו מתופת צמח, היא יוצבה, משום שבניין-המשטרה, המנוקב ככברה, החזיק מעמד עוד שעתים. היא יוצבה, משום שהאויב המתקדם נתקל באש אנשינו מבית-ירח. כך יוצב קורה-דגניות, ששמו צלצל אחר-כך בפי כל. הקו, שבו נשבר האויב לאחר זאת, כאשר הגיעה תגבורת לרוב, כאשר הושמדו מחסני התחמושת של האויב, כאשר הגיעו תותחים והלמו באויב.

אך עיצוב החזית עלה בקרבנות יקרים. קטע הכביש בין זגניה לבין משטרת-צמח, 300 מטר ארכו, יוסל לספר — חללי אנשינו וחללי האויב מוטלים היו בערבוביה, למעלה מומאה על הכביש עצמו וערימות לצדי הכביש. על החוקת המשטרה נתן סגן-מפקד-הגדוד, צביקה, את חייו. כאשר נפצע, ורכי הנסיעה נחטמו, הניח את תעודותיו תחת ראשו וברימון על ראשו שם קץ לחייו. מצאנוהו — האותיות שעל זרותיו היו מחוקות בדמו ובמוחו.

אותה שעה עמד קומץ שני של הגדוד עם אנשי קבוצת-גשר במשטרת-גשר. בבנין מורעש בתותחים כבדים, ההולמים בו ממרחק 200 מטר, עמדו ימים ולא נזאשו. גם כאשר משורייני-האויב פרצו לתוך המשטרה, הם הכריזו לסגת. כך עמדה משטרת-גשר, כך עמדה קבוצת-גשר, עד שהועלו תותחים על ההרים והאויב זרש.

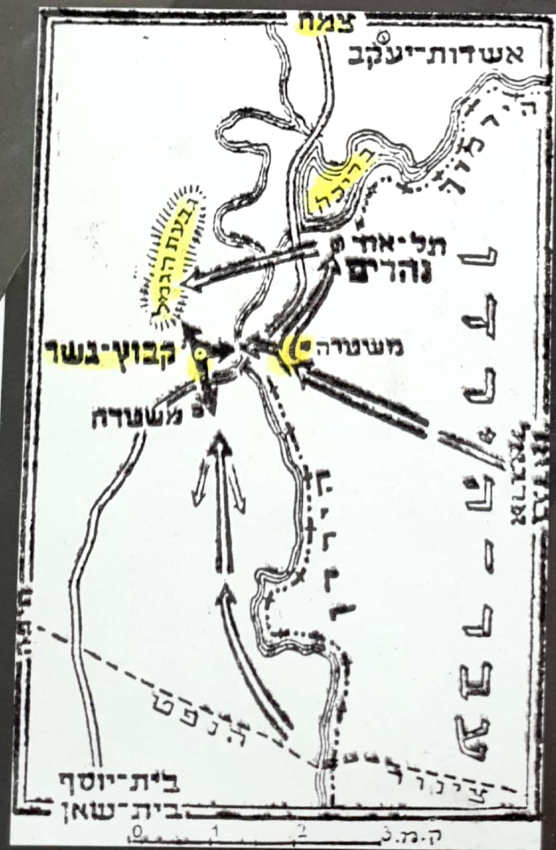
יוסף נצר

עמק הירדן

מפת הקרב

פקודה לשחרור הגליל

פקודת-יום לשחרור הגליל

הגליל כולו, גליל-הקדומים הישראלי, שחורר בידי הכוח המחזק והמסתער של צבא ההגנה לישראל, בהתקפת-בזק עלו מכל עבר חסיבות הרגלים והשריונים, — בתמיכת האוויריה והארטילריה — וכבשוהו לנו בסערת קרב, כשהם מדבירים את האויב הנמחץ, — מושמד, או נס בבהלה מחוסר ארגון.

יחידותינו נעות עתה באין מפריע בכל הדרכים, כשגבורה יהודית קדומה ניבטת אלינו מהרי הגליל וגיאותיו, כאן, בגוש-חלב, על הר העצמוז, המבצר יודפת ועל כל הר וגיא, בו נלחמו אבותינו, כל שעל ספוג רוחם ודמם, מושרשים באדמתם נזעקו תמיד איכרי-הגליל ואחזו ראשונים בשלח, בעלות אויב על ארצנו. נלחמו תמיד בעוה, הערמת קרב, בקשיות-עורף, בחירוף-נפש, בדבקות בקרקע-צמיחתם.

מבצרי האויב שבגליל נתמוטטו בוה אחר זה, תוך קרבות מחזיים, בשעה היעודה נפגשו כוחותינו, שעלו מעברים במרכז הגליל, נפגשו לוחמים זה בזה, בידעם נאמנה: יש שילומים למאמץ, לטבל, לדס שנשפך, לחיים שנגדעו.

הגליל משוחרר, הגליל שלנו הוא!

במערכה קצרה ועזה הוכו שוק-על-ידיך שלוש בריגאדות של "צבא-ההצלה" של קאוקג'י, מאות חייליו וקציניו מתגוללים שדודים בהרי הגליל, מאות הכו בשבי ישראל, והנותר נפוצו לכל רוח. שלל נשק, תותחנים ושריונים, נפל לידינו, צבא קאוקג'י שלקק פצעיו, התקלט והתארגן אחר המכות שהוכה במשמר-העמק, בלג'רה ובה'י נצרת, — ניסה לחזו בשלישית בכיבוש מזרה, מחזי-דמים יקר שילם בעד נסיונו זה, ועתה עומד משוחרר פלשתיני זל וריק, מוכה והרוס, נסוג וניגף.

בפעולה עזה זו לכיבוש הגליל הועלה לדגה גבוהה שיתוף-הפעולה ההלוק והנאמן בין חייל הרגלים על שריוניו, חיל התותחנים, חיל האויר, חיל ההנדסה, בפעולה המשולבת והמתואמת, תוך מאמץ עליון של כל החילות, היה נצחוננו מחיר ומזהיר, לכולם נתונה ברכות: עמנו רוחי-הישרים ועד רצון-החירות נושא להם מנזת-הוקרה — על מאמצייהם הגדולים ומעשייהם המפוארים.

הננו מגישים איחולי החלמה נאמנים לפצועינו, יידפא להם ויוסיפו לעמוד עמנו במערכות העתידות שעוד נכוננו לנו. הננו מרלינים ראשינו לתוך כבוד לחללינו היקרים שנפלו במערכה זו, תחילת גיבורים תעלה זכרם.

מות למבקשי מותנו!.. חירות לישראל ואדמתו!

(—) משוה כרימל, אלוף
מפקד חזית הצפון.

ליח תשרי תש"ט.